

Poradnik dla właścicieli lasów (2)

Zielonym do góry!

Żeby **odnowienie** (sadzenie na gruncie leśnym) bądź **zalesienie** (na gruncie, który dotychczas użytkowany był rolniczo, ogrodniczo bądź był nieużytkiem) było udane, musimy się do niego odpowiednio przygotować.

Na gruntach nieleśnych odłogujących oraz nieużytkach konieczne jest sprawdzenie, czy w glebie nie występują pędraki chrabąszczy, guniaka i innych owadów, które żywią się korzeniami drzewek. Kontrolę taką wykonuje się we wrześniu, kopiąc tzw. **doły próbne** (1,0 x 0,5 m, o głębokości nie mniej niż 0,5 m). Doły w liczbie 6 szt./ha rozmieszcza się na całej powierzchni. Ziemię z dołów należy rozsypywać możliwe najcieńiej i dokładnie przeszukiwać, wybierając wszystkie pędraki. Pędraki z każdego dołu umieszczamy w odrębnych pojemnikach. Jeżeli w dole znajdziemy 2–3 pędraki, jest to znak, że przed sadzeniem należy ograniczyć ich liczbę. Skutecznym i najprostszym sposobem jest **głębokie przeoranie gleby** oraz kilkakrotne jej przebronowanie. Stosując ten zabieg oprócz zwalczania pędraków zniszczymy chwasty, które stanowiłyby groźną konkurencję dla nowych nasadzeń i poprawimy strukturę gleby.

Na gruntach leśnych podstawowym sposobem przygotowania gleby jest **wyorywanie pasów** o szerokości bruzdy 0,7 m w odległości ok. 1,5 m. Orkę wykonuje się specjalnym pługiem leśnym LPZ. Wskazane jest głębsze spulchnienie bruzdy w miejscu sadzenia. W zależności od warunków lokalnych (wielkość powierzchni, uwilgotnienie) glebę możemy przygotować wykonując **talerze**, czyli zdzierając ściółkę w kwadracie o boku 0,4–0,6 m, spulchniając środek. Powierzchnie okresowo zalewane bądź z wysokim poziomem wody gruntowej przygotowujemy w taki sposób, aby sadzonka nie była zatapiana, tworząc wywyższone miejsca sadzenia poprzez **naorywanie rabatowałków** lub **usypywanie kopczyków** czy też **podwyższanie talerzy**.

Bardzo ważne jest przygotowanie bezpośrednio przy odnawianej powierzchni

dołu do przechowywania sadzonek, w którym zmagazynujemy sadzonki i zabezpieczymy je przed przeschnięciem. Dół o głębokości 50–80 cm powinien być zlokalizowany w miarę możliwości w miejscu zacienionym i posiadać przykrycie z gałęzi świerkowych bądź mat. Przed przystąpieniem do sadzenia warto jest zasięgnąć informacji u leśniczego, jakie gatunki i w którym miejscu zakładanej uprawy będą miały optymalne warunki.

Narzędzia niezbędne do sadzenia to szpadel i pojemnik na sadzonki. Sadząc jednoroczną sosnę, możemy używać **kostura (patrz s. III)**. Pojemnik powinien pozwalać na wygodne noszenie sadzonek, a przede wszystkim na zabezpieczenie korzeni przed przesuszeniem, np. poprzez przykrycie ich glebą.

Sadzenie pod szpadel, zwane **sadzeniem w jamkę**, polega na wykopaniu dołka odpowiedniej szerokości i głębokości w zależności od wielkości systemu korzeniowego sadzonki, umiejscowieniu sadzonki w dołku, zasypaniu dołka ziemią i mocnym uciśnięciu ziemi wokół sadzonki.

Wkładając sadzonkę do dołka, musimy zwracać uwagę, by korzenie nie były podwinięte bądź skręcone. Sadzonka powinna być posadzona nieco niżej niż rosła dotychczas w szkółce. Nie możemy dopuścić także do przysypywania dolnych igieł lub gałązek, ponieważ ten błąd może nas kosztować zwiększenie wypadów i konieczność poprawek w następnych latach. Uciśnięcie gleby przy sadzonce usunie powietrze ze świeżo przekopanej gleby i zwiąże z nią korzenie, zapobiegając ich przesuszeniu.

Skutecznym sposobem zabezpieczenia korzeni przez przesuszeniem, zarówno podczas transportu, jak i sadzenia, jest zastosowanie **preparatów hydrożelowych**. Ich skuteczność została potwierdzona nie tylko w moim nadleśnictwie, dlatego warto zamówić w szkółce nieco droższe sadzonki żelowane. ◆

Tadeusz Zawistowski

Inżynier nadzoru w Nadleśnictwie Rudka

Sadzenie i odnawianie

Czas na las

Kwiecień i maj

Uprawy tegoroczne

• Złożone z gatunków iglastych bezpośrednio po posadzeniu, **chronimy przed szeliniakiem** poprzez wykładanie pułapek ze świeżych wałków sosnowych, świeżej kory bądź zastosowanie pułapek feromonowych i wybieranie chrząszczy. Jeżeli ich liczba jest duża i na sadzonkach pojawiają się żery (część dolna sadzonki), stosujemy ratowniczy zabieg chemiczny monitorowanie szeliniaka prowadzimy nawet do połowy września.

• Modrzew dodatkowo **zabezpieczamy przed uszkodzeniami od zwierzyny**, gdyż w tym czasie kozły chętnie wycierają swoje poroża właśnie o drzewka modrzewiowe. Najczęściej stosowane zabezpieczenie to palikowanie w trzy paliki.

- Uprawy sadzone na jesieni należy przejrzyć, czy nie zostały **wyposadzone przez mróz**;
- Wczesną wiosną wykonujemy **poprawki**.

Uprawy starsze

• Usuwamy wszystkie **sadzonki zamierające i zamarte**; najlepiej je wyrwać i spalić.

• W uprawach, gdzie chwasty bądź odrosła i szkodliwe naloty zagłuszają gatunek główny, przystępujemy do **pielęgnacji**.

• Mocno zdeformowane poprzez wielokrotne zgrzyzanie uprawy dębowe warto **ściąć na tzw. bezpieńkę**, by wyprowadziły silny i prosty pęd;

• Uprawy liściaste pod wielką presją zwierzyny warto jest zabezpieczyć stosując dostępne w handlu **osłonki**, np. z tekturu.

Młodniki

• Wykonujemy **czyszczenia wczesne i późne**.

Starsze drzewostany

• Usuwamy drzewa martwe, złomy i wywroty;

• W drzewostanach świerkowych **monitorujemy rozwój komików** a drzewa zasiedlone usuwamy z lasu bądź korujemy; korę wraz z gałęziami najlepiej spalić. Tak samo postępujemy z korą z drzew zasiedlonych przez **przypląszczka granatka**;

• W drzewostanach zaniedbanych pielęgnacyjnie wykonujemy **trzebieże**.